

VALDKOND – MINA JA KESKKOND

Valdkonna sisu:

- **sotsiaalne keskkond:** mina, perekond ja sugulased, kodu, lasteaed, kool, ametid, kodumaa, eesti rahva tähtpäevad ja kombed, teised rahvused Eestis, üldinimlikud väärtused ja üldtunnustatud käitumisreeglid, tervise väärtustamine, tervislik toitumine, ohuallikad ning ohutu käitumine;
- **tehiskeskkond:** ehitised, kodumasinad, jäätmed, ühissõidukid, jalakäija ohutu liiklemine, turvavarustus;
- **looduskeskkond:** kodukoha loodus, loodusvaatlused, muutused looduses, elukeskkond ja selle mõju tervisele, inimese mõju loodusele.

Lapse arengu eeldatavad tulemused:

- teab oma nime ja vanust;
- vastab õigesti küsimusele, kas ta on tüdruk või poiss;
- vastab küsimustele oma kodu ja pereliikmete kohta;
- nimetab pereliikmete koduseid toimetusi;
- asetab töövahendid ja mänguasjad kokkulepitud kohtadesse;
- küsimise korral nimetab oma kaaslaste nimesid;
- teab Eesti lipu värve ja tunneb teiste lippude seast ära Eesti lipu ;
- matkib lihtsamaid töövõtteid N pöranda pühkimine, tolmu võtmine, triikimine;
- nimetab küsimisel pühadega seotud tegevusi;
- teab mõistete hea ja paha tähendust;
- oskab küsimise korral nimetada kodus kasutatavaid kodumasinaid ja -elektroonikat (kell, pliit, külmkapp, pesumasin, televiisor, arvuti jm);
- oskab küsimise korral nimetada sõidukeid;
- selgitab, milleks on igapäevaste reeglite täitmine vajalik;
- teab esemeid, mis võivad ohtlikud olla;
- teab, et mõned loomad elavad metsas ja mõned inimeste juures;
- osutab jalutuskäigul kodukohas tuttavatele asutustele (kool, pood, lasteaed);
- nimetab koduloomi ja matkib nende häälsusi;
- nimetab tuntumaid metsloomi ja teab neile iseloomulikke tunnuseid;
- nimetab linnu, looma ja inimese kehaosi;
- eristab tuntumaid puu- ja aedvilju välimuse ning nimetuse järgi;
- oskab küsimise korral iseloomustada ööd ja päeva;
- teab, et taimed ja loomad vajavad kasvamiseks vett, õhku ja toitu;
- teab valgusfoori tulede tähendust;
- teab helkuri kasutamise vajalikkust;
- teab mõisteid sõidutee ja kõnnitee tähendust.

VALDKOND – KEEL JA KÕNE

Valdkonna sisu:

- keelekasutus: hääldamine, sõnavara, grammatika;
- suhtlemine, jutustamine ja kuulamine;
- lugemine ja kirjutamine, lastekirjandus.

Lapse arengu eeldatavad tulemused:

- suhtleb aktiivselt eakaaslastega koostegevuses;
- küsib täiskasvanult küsimusi ümbritseva kohta;
- kommenteerib enda ja kaaslaste tegevust 2-3 lausega;
- teab oma täisnime ja pereliikmete nimesid;
- oskab kirjeldada mingit nähtust või tegevust;
- mõistab ning kasutab tuttavas tegevuses ja situatsioonis 3-5 sõnalisi lihtlauseid;
- kuulab sisult ja keelelt jõukohaseid tekste;
- jutustab pildiseeria järgi, öeldes iga pildi kohta ühe lause;
- kasutab kõnes eri tüüpi lihtlauseid, sh koondlauseid;
- loeb peast kuni 4 realisi liisusalme/ luuletusi;
- kasutab kõnes õigesti tegusõna lihtmineviku vorme (nt sõitis, laulsid);
- suudab jutustada sündmustest oma elus;
- tutvub tähtedega ja püüab jäljendada täiskasvanut kirja eelharjutustes.

VALDKOND – MATEMAATIKA

Valdkonna sisu:

- hulgad, loendamine ja arvud, arvutamine;
- suurused ja mõõtmine;
- geomeetrilised kujundid.

Lapse arengu eeldatavad tulemused:

- otsustab, kas nimetatud ese kuulub (ei kuulu) moodustatud hulka;
- paaride moodustamisega saab teada, et esemeid on võrreldavates hulkades ühepalju ehk võrdselt;
- oskab loendada 1- 5 ja sõnastab loendamistulemuse arvuna;
- tutvub numbritega 1 - 5;
- võrdleb ja järjestab kahte eset suuruse (suurem- väiksem), pikkuse (pikem- lühem), laiuse (laiem- kitsam) järgi;
- eristab ringi, kolmnurka ja nelinurka ning leiab kujunditega sarnaseid esemeid rühmatoast ja õuest;
- juhendamisel leiab etteantud kujundi järgi erinevate geomeetriliste kujundite hulgast kõik samasugused;
- laob ringi, ruudu ja kolmnurga kujunditest lihtsamaid mustreid;
- leiab aastaegadele iseloomulikke tunnuseid (piltidel, vestluses vm);
- eristab hommikut ja õhtut (kirjeldab tegevusi);

- juhendamisel määrab teiste laste ja esemete asukohta enda suhtes: ülal- all, kõrval, ees- taga.

VALDKOND – KUNST

Valdkonna sisu:

- joonistamine ja maalimine
- voolimine
- kleepetöö ja meisterdamine
- toiduvalmistamine

Lapse arengu eeldatavad tulemused:

joonistamine ja maalimine

- oskab kujutada esemeid ja nähtusi pintslijälgedega ja joonte abil (vihma sajab, vöödiline kiisu)
- oskab kujutada ümaraid ja kandilisi kinnisvorme: päike, maja, pall jne
- oskab käsitseda pliiatsit ja pintslit;
- tunneb ja oskab kasutada õigeid värve,
- kujutab loodusele sarnaseid ja lähedasi asju, inimesi jne.
- oskab kujutada inimese nägu;
- tõmbab pintsliga erineva suunaga jooni, teeb täppe ning katab pindu;
- oskab kujutada loodusvorme, lihtsamaid loomafiguure ja anda edasi kujutatava objekti peamisi iseloomustavaid jooni;
- oskab katta templi iseseisvalt värviga ning vajutada jäljendeid neid reastades;
- vaatleb pilte, näidistöid ja raamatuillustratsioone ning vastab küsimustele.

voolimine

- vajutab kera ja savipulga lamedaks;
- õpib omavahel ühendama plasteliinikerasid ja –pulkasid;
- teeb sõrme või pulgaga pehmesse voolimismaterjali jäljendeid;
- õpib leidma sarnasusi voolitava ja tegeliku eseme vahel.

kleepetöö ja meisterdamine

- tutvub kääridega;
- tutvub rebimistehnikaga;
- laob ja kleebib erineva suuruse, värvi ja kujuga kujundeid;
- õpib väikeseid detaile lükkima paelale;
- laob ja kleebib erinevast materjalist kujundeid;
- õpib nii vaba kui ka muustrilist paigutamist.

toidu valmistamine

- teab lihtsamaid hügieeninõudeid;
- teab, kuidas köögis puhtust hoida;

- tutvub taigna segamise ja rullimisega;
- määrib leiva peale võid;
- oskab võileiba katta toiduainetega;
- oskab kasutada piparkoogivorme.

VALDKOND – MUUSIKA

Valdkonna sisu:

- muusika kuulamine;
- laulmine;
- muusikalis – rütmiline liikumine;
- pillimäng.

Lapse arengu eeldatavad tulemused:

- teab, et muusika algab vaikusest;
- oskab kuulata vaikust ja õpetajat;
- kuulab muusikapala lõpuni;
- tajub muusika kujundlikkust, reageerides emotsionaalselt vastavalt muusika iseloomule (plaksutab, liigutab keha jm.);
- eristab erinevaid rütme (TA ja TI-TI, PAUS);
- tunneb erinevaid loodushääli (linnu- ja loomahääled, helid ümbritsevast keskkonnast);
- tunneb kuulates ära Eesti hümni;
- püüab õpetajaga kaasa laulda;
- õpib kooslaulmist teiste lastega;
- oskab mõnda õpitud lastelaulu;
- oskab liikuda vastavalt muusika tempole ja meeleolule;
- eristab muusikapalades erinevate karakteritega osi;
- tunneb lihtsamaid tantsuliigutusi (plaks ja pats, sõrmevibutus), tantsusamme (hüplemine, põlvest vetrumine, ühe ja vaheldumisi kahe jalaga koputamine);
- liigub rütmiliselt koos vahendiga;
- mängib kaasa kehapillil;
- mängib kaasa lastepillil (marakad, kõlapulgad, trumm, tamburiin);
- mängib kaasa looduspillil (kivid, kastanid, puupulgad, käbid);
- osaleb laulu- ja muusikalistes mängudes;
- mängib sõrmemänge.

VALDKOND – LIIKUMINE

Valdkonna sisu:

- liikumisalased üldteadmised;
- põhiliikumised: kõnd, jooks, hüpped ja hüplemine;

- visked, püüdmine, veeretamine;
- roomamine, ronimine, tasakaaluharjutused;
- liikumismängud;
- erinevad spordialad;
- võimlemine, tants ja rütmika.

Lapse arengu eeldatavad tulemused:

- oskab kõndida ja joosta erineva tempoga;
- valitseb tagurpidi liikudes oma keha;
- liigub ringjoonel;
- oskab visata palli ülalt parema ja vasaku kaega; alt koos kätega;
- oskab hüpata ühel jalal;
- sooritab harjutusi erinevas tempos matkides õpetajat;
- oskab mängida 1-2 reegluga liikumismänge;
- soovib osaleda liikumistegevustes nii üksi kui koos kaaslastega;
- veab tühja kelku ja sõidab iseseisvalt nõlvakust alla;
- teab kelgumäe reegleid;
- matkab looduses;
- teeb kaasa kuni 500 m rännaku ja püsib kolonnis;

VALDKOND – UJUMINE

Valdkonna sisu:

- veega harjumine;
- hingamispeetus ja vette hingamine;
- horisontaalasendiga harjumine veepinnal, libisemine;
- jalgade töö;
- käte töö;
- rütmiline hingamine;
- terviklik sooritus ujumisel.

Lapse arengu eeldatavad tulemused:

- julgeb minna vette, tunneb ning teab vee omadusi;
- oskab kuulata õpetaja korraldusi ja täita neid;
- julgeb olla duši all ning oskab ennast pesta;
- oskab vees liikuda ja kaasa teha lihtsamaid harjutusi;
- mängib veemänge ega karda vett;
- paneb näo vette ja lamab vahendiga (rõngas, käepadjad) vee pinnal.

LAPSE ÜLDOSKUSED

mänguoskused :

Lapsel hakkab kujunema rollimäng – laps võtab mõne täiskasvanu rolli ja hakkab tegutsema vastavalt rollile – ema, autojuht, müüja jms. Et laps saaks oma ideid mängus ellu viia, peab mängumaterjal olema mitmekesine – lapse teadmised maailmaasjadest, loodusest, inimeste tegevustest, muinasjutud, luuletused jms. Laps õpib mängima koos kaaslastega. Enne mängu arutlevad mängu teema ja vahendite üle, rollijaotus toimub harva. Laps õpib mängima kõrvuti teise lapsega, ühendab koosmängus oma mänguhuvide teiste huvidega.

Lavastusmängud: laps kuulab meelsasti täiskasvanu poolt esitatud lühikesi lugusid, imiteerib kuulnud tegelaste hääli – käitumist, ütleb üksikuid kergemaid lauseid. Lavastusmängu juhtmängija roll jääb täiskasvanu kanda.

Ehitusmäng: mängul on mõtestatud tegevus (autojuht võtab koorma telliseid ja viib ehitusplatsile). Rõõm valminud ehitisest on tavaliselt see, mis sunnib teda pöörduma täiskasvanu poole. Laps ootab hinnangut ja tunnustust.

tunnetus – ja õpioskused:

- oskab osaliselt oma tegevusi planeerida ning tegutseb iseseisvalt otsese juhendamiseteta;
- plaanib minakeskse kõne abil oma tegevust ja lahendab probleeme (Mari läheb õue mängima);
- tema kõne toetub mälule ning sõltub sellest, kellega koos ja mis olukorras ta on;
- saab aru mõistatustest ja lihtsamatest piltlikest võrdlustest;
- järgib lihtsaid reegleid, huvitub võistlusmängudest, tahab mängus olla edukas;
- osaleb ühistöös ning teeb koostööd teiste lastega (ehitusmäng, rolli-, võistlusmäng, kunstitegevus jms);
- liigitab lihtsamate üldmõistete või mitme tunnuse järgi;
- saab aru arvumõistetest, huvitud tähtedest;
- omandab uusi teadmisi praktiliste olukordade, kogetud emotsioonide, kujutluste ja kõne kaudu.

sotsiaalsed ja enesekohased oskused:

- väljendab sõnaliselt lihtsamaid emotsioone, soove, tahtmisi, seisukohti, püüab jõuda kokkulepeteni;
- tahab olla iseseisev, kuid sageli pole tal enda suutlikkusest ettekujutust;
- saab hakkama eneseteenindamisega (riietumine, söömine), on kujunenud tualetiharjumused;
- teab oma nime, vanust, sugu, märkab soolisi erinevusi;
- seab endale mõningaid eesmärke ja täidab neid;
- väärtustab oma saavutusi, vajab oma tegevuse tunnustamist ja täiskasvanu tähelepanu;
- püüab vahel teisi abistada ja lohutada, tal on ettekujutused teiste inimeste tunnetest ja nõuetest;
- osaleb lühikest aega ühistegevuses, kuid eelistab üht mängukaaslast rühmale;
- arvestab reegleid mängudes ja tegevustes, mida juhib talle autoriteetne inimene;
- saab aru lihtsamatest käitumise reeglitest seltskonnas, püüab täita kodukorra reegleid. Saab aru valetamisest kui taunitavast käitumisest;
- huvitub võistlusmängudest ning tahab olla edukas.

TÖÖKASVATUS

Töökasvatuse liigid:

- eneseteenindamine;
- erinevad töötegevused;
- täiskasvanute töödega tutvumine.

Lapse arengu eeldatavad tulemused:

4 AASTANE LAPS – 3.-4. eluaasta on lapse „mina“ arengus oluline aeg. Laps teab juba, mida tahab, kuid sageli ei oska veel selgitada. See on hea hetk alustada koostööd, mis seisneb kompromissides, selgitustes ning erinevate võimaluste väljapakumises. Laps suudab keskenduda 15-20 minutit. Lapsed on igapäevatoimingutes head abilised kui neid eemale ei tõrjuta. Tähtis ei ole tulemus, vaid kogemuse saamine. Lapse kasvades juhitakse tähelepanu ka töö kvaliteedile.

Eneseteenindamine

- riietub iseseisvalt (paneab end ise riidesse, riietab lahti, asetab riided ettenähtud kohta, omandab varrukate ja püksisäärte õige poole väljapööramise jms);
- peseb ja kuivatab käsi iseseisvalt (enne söömist, pärast käte määrdumist jms);
- kasutab iseseisvalt taskurätti;

Lapse arengu eeldatavad tulemused: 4 aastane laps

Lapse arengu eeldatavad tulemused: 4 aastane laps

Lapse arengu eeldatavad tulemused: 4 aastane laps